

Eduskunnan talousvaliokunnalle

2.5.2022

Asia: WWF Suomen lausunto Hallituksen esityksestä energiantensiivisen teollisuuden sähköistämistuesta

Viite: HE 36/2022 vp

WWF Suomi kiittää valiokuntaa mahdollisuudesta lausua ja esittää mielipiteenään seuraavaa:

1. Yleisiä huomioita

WWF:n mielestä on ensiarvoisen tärkeää kehittää yhteiskunnan ilmastopolitiikkaa karsimalla ympäristölle haitallisia taloudellisia tukijärjestelmiä. Päästökaupan teollisuudelle aiheuttamien kustannusten kompensointi verovaroin on lähtökohtaisesti kyseenalaista, sillä se heikentää päästökaupan ohjausvaikutusta. Päästökaupan aiheuttamilta lisäkustannuksilta voi välttyä siirtymällä vähäpäästöisiin ja energiatehokkaisiin prosesseihin. Tämä vaatii Suomen teollisuudessa hyvin merkittäviä uusia investointeja, ja WWF pitääkin valtion tukea tähän tarkoitukseen hyvin perusteltuna.

Syksyllä 2020 julkaistujen lukuisten teollisuusalojen kansallisten vähähiilisyystiekarttojen perustella fossiilisista polttoaineista voidaan luopua siirtymällä sähköisiin prosesseihin. Tämän strategian mukaisin toimin voidaan vähentää kasvihuonekaasupäästöjä edellyttäen, että sähkö tuotetaan päästöttömästi.

Hallituksen esityksessä uutta tukea perustellaan hiilivuotoriskin ehkäisemisellä. Huomionarvoista on, että Ruotsissa ei ole katsottu tarpeelliseksi ottaa käyttöön vastaavanlaista tukea. Tämä viittaa siihen, että hiilivuotoriski ei Suomessakaan olisi merkittävä.

WWF:n mielestä viiden vuoden määräaikainen tuki kehittämistoimiin, joilla tavoitellaan päästövähennyksiä, energiatehokkuusparannuksia tai uusiutuvan energian osuuden lisäämistä energiankulutuksessa, olisi kannatettava ja vastaavia tukia sisältyy myös komission esittämään EU:n päästökauppadirektiivin kehittämisehdotukseen. **Valitettavasti hallituksen esitys ei kaikilta osin täytä tehokkaan tuen kriteerejä.**

2. Yksityiskohtaisia kommentteja

2.1 Tuen määräaikaisuus

Ehdotuksen mukaan laki olisi määräaikainen ja sen perusteella tukea myönnettäisiin tarkasteluvuosien 2021–2025 perusteella. WWF pitää tällaista lähestymistapaa oikeana ja näkee, että kyseessä olisi nimenomaan väliaikainen ylimenokausi vanhasta päästökauppakompensaatiosta. **Lähipuosina käyttöön otettava EU:n hiilitullijärjestelmä (CBAM) tulee omalta osaltaan poistamaan sähköistämistuen tarpeen.**

2.2 Tuen edellytykset

Ehdotuksen mukaan tuen saajan tulee tehdä energiakatselmus sekä osoittaa, että vähintään 30 prosenttia sähkönkulutuksesta on peräisin hiilettömistä lähteistä. WWF pitää hallituksen esitystä puutteellisenä siltä osin, että laitoksen käyttämän sähkön tuotannon hiilettömyyden osoittamisen tapaa ei ole riittävän tarkasti määritetty laissa (4 §:n 1 momentti) eikä sen

perusteluissa. Sähköntuotannon alkuperätakuutodistusten kaksoislaskennan ehkäiseminen olisi WWF:n mielestä varmistettava tarkemmin laissa.

Lain 11 pykälän perusteella annettavissa valtioneuvoston asetuksella tulee tarkemmin määritellä tukihakemuksen sisältövaatimuksia.

2.3 Tuki-intensiteetti

WWF pitää ehdotettua tuki-intensiteettitasoa sekä tukien kokonaismäärän rajaamista 150 miljoonaan euroon vuodessa sopivana, edellyttäen että eduskunta vahvistaa tuen ilmastohyötyä ehdottamallamme tavalla.

2.4 Tuen käyttö

Ehdotuksen mukaan toiminnanharjoittajan tulisi kohdistaa tämän lain mukaisesti myönnetystä tuesta vähintään 50 prosenttia kehittämistoimiin, joilla se edistää kasvihuonekaasupäästöjen vähentymistä, energiankäytön tehostamista, lisää uusiutuvan energian kulutustaan tai sähköistää teollista toimintaansa.

Kyseessä on määräaikainen tuki, jonka tavoitteena on ehkäistä hiilivuotoa. Pitempiaikaisia vaikutuksia saataisiin edellyttämällä, että koko tukisumma ohjataan päästöjä vähentäviin investointeihin. **WWF ehdottaa siksi, että 100 prosenttia tuesta pitäisi käyttää ehdotuksessa mainittuihin toimiin.**

WWF toteaa lisäksi, että **lainsäädäntöehdotukseen ei sisälly mekanisme, jolla voitaisiin varmistaa, että myönnetty tuki lisää investointeja.** On siis mahdollista, että raporttiin sisällytetään investointeja, joita olisi tehty myös ilman tukea. WWF pitää siksi erittäin tärkeänä, että toiminnanharjoittajan tulee toimittaa Energiavirastolle hyväksyttäväksi suunnitelma myönnetyn tuen käytöstä (14 §:n 3 momentti). Näin ollen viranomaisilla on mahdollisuus puuttua etukäteen puutteellisesti perusteltuihin esityksiin.

Ehdotuksen mukaan investoinnit voitaisiin tehdä viiveellä, vuoden 2028 loppuun mennessä. WWF pitää ensiarvoisen tärkeänä, että investoinnit tehdään huolellisen suunnittelun ja harkinnan pohjalta. Arvioimme kuitenkin, että ilmastönäkökulma on jo niin vakiintunut suomalaisissa yrityksissä, että valmiita investointiehdotuksia on jo runsaasti. Tämän puolesta puhuu myös vuonna 2020 julkaistut sektorikohtaiset vähähiilisyystiekartat. Näin ollen WWF ehdottaa, että takaraja siirrettäisiin aikaisemmaksi, vuoden 2027 loppuun asti.

Kunnioittavasti,

Maailman Luonnon Säätiö (WWF)
Suomen Rahasto, sr

Jari Luukkonen
Suojelujohtaja

Bernt Nordman
Ilmastovastaava